

Երևանի
Կոմիտասի անվան
Պետական
Կոնսերվատորիա
Yerevan
State
Conservatory
after Komitas

ԵՐԵՎԱՆ

Լույս է դրել ISSN 1829-0469 թղթային փառքերակը 2005թ. դեկտեմբերի 25-ից (189)

#9 սեպտեմբեր 2021

ԸՆՈՐՀԱՎՈՐՈՒՄ ԵՆՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՆԿԱԽՈՒԹՅԱՆ ՀՈԶՎԿՄԱՆ 30 -ԿՄՅԱԿԸ

ՀՀ անկախության
օրվա առիթով, գիտու-
թյան, կրթության և մշա-
կույթի զարգացման
գործում մեծ ներդրում
ունենալու համար նա-
խագահ Արմեն Սարգս-
յանի կողմից Մովսես
Խորենացու մեղալով
պարզաւորվել են ԵՊԿ
պրոֆեսորներ, կոմպո-
զիտորներ՝ Երվանդ Եր-
մանյանը և Լևոն Չառչյանը։ ԵՊԿ Գյումրիի մասնաճյուղի դաշտախոս, դաշնակահար և
կոնցերտմաստեր Տիգրան Շովհաննիսյանը ստացել է Դայաստանի Համբաւետության
մշակույթի վաստակավոր գործչի պատվավոր կոչում։ Դայաստանի Համբաւետության
ժողովրդական արտիստի պատվավոր կոչում է շնորհվել դիրիժոր, Դայաստանի պե-
տական կամերային երգչախմբի գեղարվեստական ղեկավար Ռոբերտ Միքեյանին։

Հանդիպում Արամ Շովհաննիսյանի հետ

Արամ Շովհաննիսյանը ԵՊԿ Գյումրիի մասնաճյուղում

2

ԵՊԿ ԿՈՎՃԻՆ ԿՈՒՐՍԵՑԻՆԵՐԻ ՆՈՐՎՈՒՏԸ

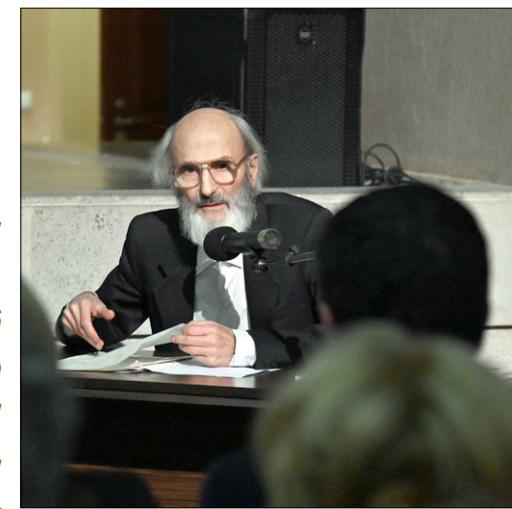

ԵՊԿ ռեկտոր Սոնա Շովհաննիսյանը ողջունում է առաջին կուրսեցիներին

2

«ԵՍ ՀՊՎՐՏ ԵՄ, ՈՐ ՀՎՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ՍՄՎՆ ՋՎԿՎԿ ՈՒՆԻ»

Արամ Խաչարյանը Դամիել
Երաժիշտի մասին

Դամիել Երաժիշտ

4

ՍԻՄՖՈՆԻԿ ՄԱՍՍՈՒՐՅԱՆ

Դայաստանի
պետական
սիմֆոնիկ
նվագախումբ,
դիրիժոր՝
Դարույրուն
Արզումանի
ղեկավարությամբ

2

Երե Հլիներ պատերազմը

Ժուռանալիստ,
«Երաժշտական
Դայաստան» ամսագրի
պատասխանատու
քարտուղար,
քանոնահարուիի՝
Անուշ Կիրակոսյանը
ծնկել է հերոսի շիրմի
առջև

3

✓ **БУМАГА ВСЕ СТЕРПИТ**

5

✓ **ЭДУАРД БАГДАСАРИЯН: С ПЕСНЕЙ ПО ЖИЗНИ**

5

✓ **Կայացավ Գրիգոր Հախինյանի ծննդյան 95-ամյակին
Նվիրված հուշ-երեկո**

6

✓ **Գոյնորի շնորհանդես՝ «Վաշե – Թամար Մանուկյան»
Մատենադարանում**

8

ՍԻՄՖՈՆԻԿ ՄԱՍՍՈՒՐՅԱՆ

1 Կարեն Ղեմիրյանի անվ. մարզական երգահանքային համալիրում տեղի ունեցած «Սիմֆոնիկ Սանսուրյան» համերգային ծրագրով, որտեղ հնչեց կոմպոզիտորի կինոերաժշտության միջ օգալի և տպավորիչ մաս: Այս համերգը տարվա թերևս ամենաազդեցիկ իրադարձությունն էր: Հանդես եկավ Հայաստանի պետական սիմֆոնիկ նվագախումբը, դիրիժոր՝ Հարություն Արգումանյանի ղեկավարությամբ:

Հայաստանի պետական սիմֆոնիկ նվագախումբը 2020 թվականին ձայնագրել էր Տիգրան Սահմանուրյանի կինոերաժշտությունը, որը նոր գործիքավորմամբ 2019 թվականին կատարել էր նաև Երևանում, Գյումրիում և Ստեփանակերտում՝ նվիրված մասնաւոր Մանսուրյանի ծննդյան 80-ամյակին: Զայնագրությունը կատարվել էր հեղինակավոր PARMA Recordings-ի հետ համատեղ:

Համերգային ծրագրի սկզբում ներկայացվեց կոմպոզիտորի կյանքն ու գործունեությունը մեծ էկրանի վրա, զուգահեռ սիմֆոնիկ նվագախումբը կատարում էր «Հացավան» ստեփագործությունը: Կարևոր է նշել, որ համերգային ծրագիրը ներկայացվել էր տեսանյօթերի և երաժշտության գեղեցիկ համադրամբ, որը իրականացվեց նորագույն տեխնոլոգիայի միջոցով. մեծ էկրանին ցւցադրվում էր ֆիլմից կամ ներկայացումից հատվածներ, ինչը արթնացնում էր ունկնդիր մեջ բարի և հոլովական հիշողություններ: Հանդիսատեսը ունկնդիրեց

Հայաստանի պետական սիմֆոնիկ նվագախումբը, դիրիժոր՝ Հարություն Արգումանյանի ղեկավարությամբ

«Հացավան», «Անավարտ մենախոսություն» (թատերական ներկայացում), «Սենք ենք, մեր սարերը», «Արևիկ», «Կտոր մը երկինք», «Գործուղում առողջարան», «Աշնան արև», «Գիքոր», «Տերը», «Լիրիկական երթ», «Սի կաթիլ մեղր»

(թատերական ներկայացում), «Չոն արքա» (թատերական ներկայացում), «Երամակ անուրջներ», «Մեր մանկության տաճգոն», «Դիմ օտերի եղանք», «Յոր սարից այն կողմ» կինոերաժշտությունը:

Տիգրան Սահմանուրյանը հեռավար կերպով իր շնորհակալական խոսքը հեղեց դիրիժոր, ԴՅ արվեստի վաստակավոր գործիք Սերգեյ Սմբատյանին անձնվեր մեծ աշխատանքի հանար, խոսեց նաև իր և դերասանական կազմի շփոմների մասին, անվանի թատերական ռեժիսոր, թատերական գործիք, ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ Վարդան Աճենյանի հետ համագործակցության մասին, ինչպես նաև ՀԽՍՀ և ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ Խորեն Աբրահամյանի հետ ներկայացումների և մենախոսությունների մասին: Մասնաւոր Մանսուրյանը իր խոսքում շեշտեց, որ շատ է կարևորում շփոմը դերասանական կազմի հետ:

Համեզի ավարտին հանդիսատեսը հոգնկայ ծափահարություններով և հոգված, իր շնորհակալության խոսքն էր հայտնում կոմպոզիտոր Տիգրան Սահմանուրյանի արվեստին և վերջում ունկնդիրների խնդրանքով կրկին հնչեց «Ներնակ անուրջներ» կինոերաժշտությունը:

ԼԻՆԻԱ ՍԱՐԳԱՅԱԾԱԾ
ԵՊԿ ԵՐԱԺՇՏԱԳԻՍՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺՄԻ Յ-Ր ԿՈՒՐԱ

ԿՈՎՃԻՆ ԿՈՒՐՍԻ ՈՒՍՎԱՌՈՂՆԵՐԻ ՆՈՐՎԱՐՈՒՏԸ

1 Սեպտեմբերի 1-ին Երևանի պետական կոնսերվատորիան ընդունեց առաջին կուրսեցիներին:

Հանդիսավոր արարողության ժամանակ ողջույնի խոսքով հանդես եկան ԵՊԿ ռեկտորը Սոնա Շովիաննիսյանը, ուսումնական գծով պրոռեկտոր Արամ Շովիաննիսյանը և գիտական գծով պրոռեկտոր Ծովիմար Մովսիսյանը: Այդ ուրախ ու բույն սպասելիքներով լի օրը ներկա էին նաև ԵՊԿ դասախոսներ:

ԵՊԿ դասախոսներ, ԵՊԿ 1-ին կուրսեցիների նորամուտը

ԵՊԿ գիտական գծով պրոռեկտոր՝ Ծովիմար Մովսիսյան, ԵՊԿ ռեկտոր՝ Սոնա Շովիաննիսյան

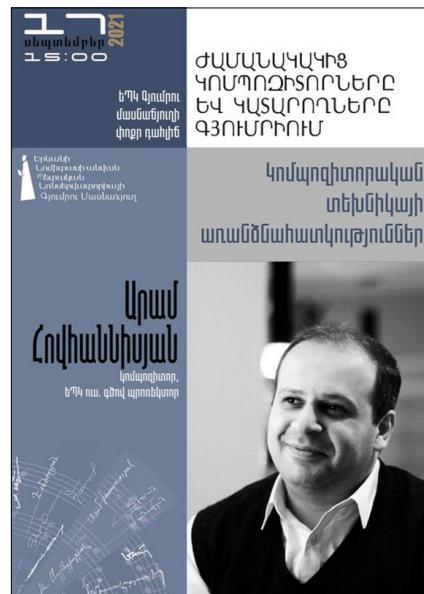
ԵՊԿ ուսումնական գծով պրոռեկտոր՝ Արամ Շովիաննիսյան

Հանդիպում Արամ Շովիաննիսյանի հետ

1 Երևանի Կոմիտասի անվ. պետական կոնսերվատորիայի Գյումրիի մասնաճյուղում կայացած համերգում կոմպոզիտոր, ԵՊԿ ուսումնական գծով պրոռեկտոր Արամ Շովիաննիսյանի հետ՝ «Կոմպոզիտորական տեխնիկայի առանձնահատկությունները» խորագրով:

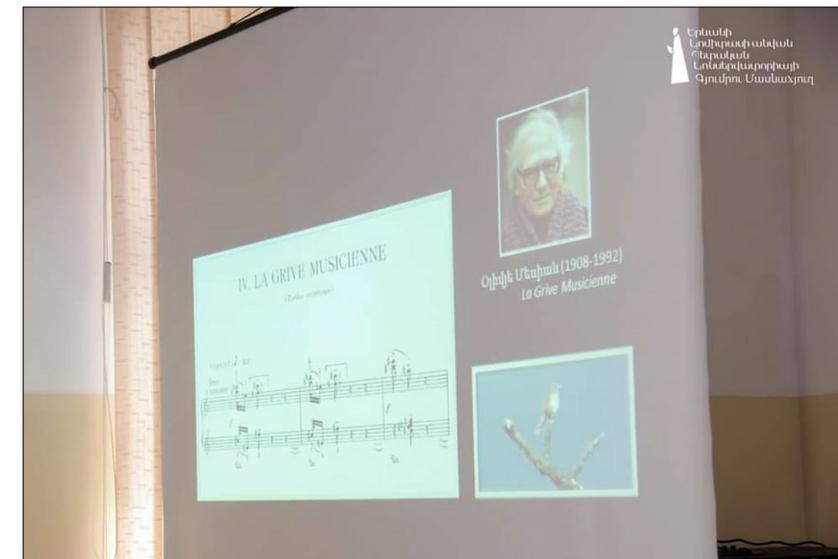
Հանդիպման ընթացքում բանախոսը ներկայացրեց կոմպոզիտորական արվեստի այն սկզբանատարերը, որոնք տարբեր դարաշրջաններում նպաստել են կոմպոզիտորական մտքի ձևավորմանն ու հետագա զարգացմանը: Նշեց, որ կոմպոզիտորական գրեալտեխնիկայի զարգացման հարցում առանձնահատուկ նշանակություն ունեն այնպիսի գիտություններ, ինչպիսիք են մաթեմատիկան և ֆիզիկան: Զուգահեռներ անցկացվեցին միջնադարից մինչև մերօրյա կոմպոզիտորական գրեալտեխնիկա: Որպես վար օրինակ ներկայացվեց «Քրօնու» երևույթի տարարնույր մեկնաբանումը բարոկկո դարաշրջանի կոմպոզիտոր Ժիլիա Ռամոնի (1683-1764) և XX դարի կոմպոզիտոր Օլիվիե Մեսիանի (1908-1992) ստեղծագործություններում: Մեկ այլ դեպքում ռուս կոմպոզիտոր Ալեքսանդր Մոսոլովի (1900-1973) «Գործարան: Անքենաների երաժշտություն» (1926) ստեղծագործության օրինակով խոսեց ֆուտուրիստական դրսուրումների մասին:

Բանախոսության երկրորդ հատվածում կոմպոզիտորը ներկայացրեց իր ստեղծագործություններից երկուսը՝ «Nourail»՝ գրված մենակատար ալտ ֆլեյտայի համար

(2021) և «Synopsis» գործիքային անսամբլի համար (առաջին անգամ հմչել է 2021 թ-ին «Ասսունան» անսամբլի կատարմամբ), որոնք մեծ հետաքրքրությամբ ընդունվեցին լսարանի կողմից:

Այսպիսով՝ հանդիպումն ընթացավ դրական, ուսուցու-

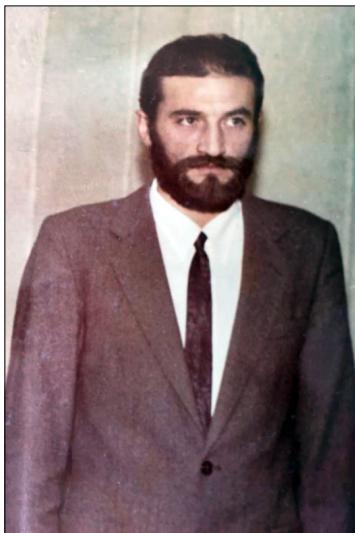

դական, բույն քննարկումների և հարցադրումների մթնոլորտում հետազայում նոր հանդիպումների ակնկալիքով:

ԷՍՍԱ ԹՈՐԻԿՅԱԾԱԾ
ԵՊԿ ԿՈՎՃԻՆ ԿՈՒՐՍԻ ՈՒՍՎԱՌՈՂՆԵՐԻ ԲԱԺՄԻ Յ-Ր ԿՈՒՐԱ

Եթե չի իներ պատերազմը

Πιστόντοι τρεπού-
ντο η αυτή τη σω-
λίδα, διαχωρίζονται
μόνο με την ορ-
θοφράγματα: Το πρώτο
είναι το παραπάνω
πρότυπο, το δεύτερο
το παραπάνω πρότυπο.
Επειδή το πρώτο
είναι το παραπάνω
πρότυπο, το δεύτερο
το παραπάνω πρότυπο.

**ՀՀ հերոս, օդաչու-հրամանատար՝
Յրայր Կիրակոսյան,
1992 թ.**

այսպիսի արդիականություն ունի
մարդը: Սակայն, ցանկացած փա-
կուղուց դուրս գալու ճանապարհ
միշտ կարելի է գտնել: Սա այն
դեպքն է, եթե թշնամու հետ պետք
է իր լեզվով խոսել:

Վերջապես հասկանալ է պետք, որ շահն է գերակա: Գյուտա
չ ասած, սակայն զարմանալիո-
րեն քաջ գիտակցելով այս ամե-
նը, մենք չենք լծում մեր հզորա-
նալու գործին: Պարզ է, այստեղ
մեղավորներ փնտրել պետք չէ,
քանի նրանց ականջները տե-
սանելի են եղել բոլոր ժամանակ-
ներում: Եվ ինչպես կյանքն է ցուց-
տվել՝ անպատճելիությունը նոր-
սիալներ ու հանցանքներ է ծնել,
որովհետև միշտ վարանել ենք
օրենքի տարին համապատաս-
խան պատժել նրանց, ում ձեռքը
երկարել է վճաս հասցնել մեր
աետականությանը: Վերջապես

Սամվել Խաչատրյան
2020 թ.

**Սամվել Խաչատրյան, մայրը՝
Մարիաննա Խուրշույյան,
2019 թ.**

ներով) ու հեղձուկ ծայնով ներողություն շշնչացի, բայց սիրտս ուզում էր ներողություն ճշալ, որ լսեին նաև տղերը, որ հաստատ չեն ներել մեզ: Դետո, անպատասխան լուրջան մեջ, եթո ոտքի կանգնեցի, թվաց, թե նրանք շարժ են կանգնել ու կարկամել, որովհետև աններելին չի կարելի ներել՝ չկարողացանք պահել ես բերածը: Դետո ֆիլմի հերոսի նման աշքիս առաջ հառնեց եղբօրս գեղադեմ ու հաստատակամ կերպարը, որ միշտ շտապում էր, արծվի թթիչք եր երազում, որ ամեն ինչ սրբնաց ավարտվի ու խաղաղություն հաստատվի: Ամենամեծ հաղթանակը, որ նա տեսակ՝ Շուշիի վերադարձն էր, որի ռազմական գործողություններին մասնակցել է: 1992 թվականի մայիսի 8-ի գիշերը, լուս 9-ի առավոտ՝ եղբօրս վերադարձին դուռը բացեց լուսահոգի մայրս, իսկ շնմին լուսաշող ժափսով կանգնած էր եղբայրս. «Կոնյակը լցու, պա՛պ, Շուշին վերադարձինք»... ցնծություն էր, խոսքերն ավելորդ: Սա հաղթանակ էր՝ շոշադարձային:

1992-ի ամենածանր ժամանակաշրջանն էր պատերազմի չորս երկարաձիգ, մուլթ ու ցուրտ տարիներից, երբ լույս չկար, չէր բավարարում պարեմը, զինամթերքը: Սակայն օդաչուների աննկուս կամքը, հարթանակի նկատմամբ ունենած հավատն ու ակտիվ մասնակցությունը մարտական գործողություններին, մարդկանց հույս էին ներշնչում: Այդ ընթացքում, Յայրի թրիչըներն ընդգրկում էին Յայաստանի ու Արցախի համարյա բոլոր շրջանները, գյուղերն ու քաղաքներ՝ Երևանից դեպի Ստեփանակերտ, Շուշի, Շահումյան, Մարտակերտ, Մարտունի, Յաղորութ, Հոռարադ, Մոխուրադ, Քարվաճառ (Քելբաջար), Գորիս, Մեղրի, Ղափան, Վարդենիս... մեղմ ասած՝ դժվար էր, եթե նկատենք, որ բացի Երևանից ու Ստեփանակերտից ոչ մի գյուղ կամ ավան վայրէցքին համապատասխան տեղանք չուներ: Եվ, որովհետև ուղղաքիոն էր Յայաստանն Արցախին կապող միակ միջոցը, շատ հաճախ, երբ օդաչուները վայրէցի տեղ չին գտնում, երեխաններին, կանանց ու ծերերին վտանգավոր վայրերից տարհանելու կամ զինամթերք ու պարեն հասցնելու հանար, ուղղաքիոը պահում էին օդում այնքան, մինչև կավարտեն անելիքը: Քանի՞-քանի՞ կյանքեր են փրկվել այս թրիչըների շնորհիվ, քանիսի հույսն էր՝ ոտ ու ջրի պես անհրաժեշտ ուղղաքիոը, Արցախի հետ հաղորդակցության միակ հույսը: Ղեպի Շահումյան թրիչը, որ անցնում էր Գյուլիստանի վրայով, հավերժ արձանագրեց Յայր Կիրակոսյանի՝ որպես մարդու, քաղաքացու, օդաչուի և Յայրենիի զինվոր անձնագիր տեսակը: Նա, որպես հրամանատար, գիտականութ տվալ թիթքի հումք է ասպարություն ոռոշեա-

գոյում կախված առաջարկանքը կատարել անհրաժեշտ, սակայն ուղղաթիիք թթիչքի համար եղանակային ոչ բարենպաստ պայմաններում: Կանխազգալով թթիչքի ու պատասխանատվության օիմկայնությունը, Յուայրն «Էրեբումի» օդակայանում հավաքված օդաչու ընկերներին հրաժեշտ է տալիս, նրանցից մեկին հանձնելով իր մեքենայի բանալին: Ավելի ուշ, սև արկղի վերծանված ծայնագրության Յուայրի վերջին խոսքերը պիտի վկայեին, որ ժամանակը չի բավարարել նպատակակետին հասնելու համար: Սակայն, եթե ուղղաթիօք մարտական լիներ և տեխնիկապես համապատասխաներ, Մի-8 քաղաքացիական ուղղաթիօք հիմանաւար Յուայր Կիրակոսյանը կփրկեր երեք օդաչուի և հինգ ազատամարտիկի կյանք:

Ծաբթիություն, ավելացնեած աստվածազնություն թագա Հրիփա-
ներն են: Գուցե Նրանք էին լսել շշուկով խնդրածն ներռողու-
թյունը: Ով գիտի, սակայն մի բան հաստատ գիտենք, Նրանց
բոլորին պետք է անուն առ անուն իիշեն:

Թարմ շիրմներից մեկը, ծաղիկներով լեցուն՝ Սամվել Գևորգի Խաչատրյան. ծվել է Երևանում (28.02.1999 թ.), զոհվել՝ Զրականում (Զարքայի՝ 11.10.2020 թ.): Ինչպես մյուս նահատակ զինակիցները, նա ևս կարծ կյանք ապրեց՝ ընդամենը 21 տարի, բայց

լինի, այլ ոչ իրար հոշոտելը:

Այս ամենից հետո, համենայն դեպս հասկանալի է դար-

Այս համարությունը, ուղարկված է բարեկարգության և պահանջման դիմում դիվանագիտական հարթակներում շատ հաճախ մեր

თავის უკანას დროის განმავლენაში განვითარებული აქტორის სისტემაზე მოვალეობა და თავად պარტიული მნიშვნელობები მის მიერ გადასახლდება.

արդարանշի հասեին ամենապարզամիտ խոսքերով աս-
ված ցանկացած սուս ու հերյուրանք, աշխարհն ավելի
հեշտ է ընկալում, քան ողջամիտ ու ծանրակշիռ խոսք, որին
կարիքն այսօր աշխարհն ինքն էլ ունի: Ահա, արժեգործութիւն

БУМАГА ВСЕ СТЕРПИТ

1 2020-й. Какой-то неутонный, ненастный год. Мир был охвачен беспокойством, можно сказать, страхом. Так называемый коронавирус, "пришел" неизвестного происхождения, унес много жизней. Ученые разрабатывали разные "анти", но они, кажется, особого доверия не вызывали. Вирус то затихал, то снова становился активным. Так или иначе все как-то приспособливались и продолжали жить с этим незваным гостем.

Но если бы только вирус... Нет! На наши головы свалилась другая беда – война! Она продлилась 44 злосчастных дня, но унесла жизни отважных воинов, бесстрашно, героически сражавшихся с нашим вечным врагом. Слава и вечная память героям!

В те нерадостные дни мы были прикованы к экранам телевизоров в ожидании "Лурер". Одна из этих передач вклинилась в мое сердце, врезалась в мою память. Забыть, вычеркнуть из памяти, выкорчевать из сердца – не получается.

В далеком прошлом, в годы Великой Отечественной войны, в тяжелые годы моего детства, такое со мной уже было. Эти годы, укравшие мое детство, детство детей войны, причинившие моим близким и всему народу много сраданий, унесшие 25 миллионов жизней, долго очень долго отравляли мою уже и взрослую жизнь. Однажды, по совету друзей, я предала бумаге мучившие меня тяжелые воспоминания в небольшой книжечке рассказов "Мое взрослое детство". Помогло. Очень помогло. Я избавилась от негативных дум и воспоминаний. Вот и сейчас подумала: "бумага все стерпит", надо довериться ей. Она избавит меня от тяжелых мыслей, мрачных картин. Надеюсь, очень надеюсь...

"У-у-у-ֆ-ֆ-ֆ!!!"

В очередной передаче "Лурер", диктор, молоденькая девушка с широко раскрытыми грустными глазами, сооб-

щала о новостях с линии фронта, о неправоверном ведении военных действий противниками, так и не ставших человеческими, и о боевых поступках наших атакующих. Отставив прочитанную страницу, девушка взялась за очередную. Секунду промолчав, она задумчиво всмотрелась в новую страницу, тяжело вздохнула, словно выпустив из своего нутра боль, ужас, какую-то непосильную тяжесть, произнесла: "У-у-у-ֆ-ֆ-ֆ". Из глаз потекла слезинка. Захлебываясь комом в горле, она читала: "...Арам Геворкян, Левон Саркисян, Самвел Арутюнян, Гагик Мкртчян..."

"Джаан, клаав!"

Война с вечным врагом была неравной, жестокой. Фактически, с нами воевали не только азеры, но и турки и наемники–головорезы. Преимущество было и в боевой технике, особенно воздушной. Но отвага наших воинов превосходила самих себя. Они бесстрашно шли в атаку, как говорится "гольми руками" храбро бились, героически погибали. Погибли наши лучшие.

Мне запомнился и растрогал один кадр из телепередачи. Известно, что враг нападал и с воздуха приобретенными у наших недругов самолетами–беспилотниками. Как видно, не часто удавалось попадать снарядом в эту движущуюся мишень, хотя очень старались. Обеспечив себе укрытие, несколько бойцов выселяли их появление. В очередной раз беспилотник объявился. Молоденький солдат прицеливался. Сдвинув каску со лба на затылок, прищурив глаз, при полном безмолвии всех, замерших в ожидании боевых товарищей, он выстрелил...

"Джан, клаав, клаав! – раздался молодой густой голос. "Клаав, клаав!" – восторженно подхватили остальные.

Пока молодой стрелок приходил в себя, его подхватили, раскачивали и дружно повторяли "Джаан, клаав, клаав!".

Охваченные пламенем обломки беспилотника громыхались о землю под нескончаемые радостные возгласы:

"Кла–а–ав, джаан, кла–а–ав!".

"Ахтелу еնк"

"Ахтелу еնк, ахтелу еնк" – доносилось отовсюду. Каждый появившийся на экране телевизора солдат, офицер, просто кто-то, уверенно заканчивал свой разговор, свою речь, беседу этим ласкающим словом "ахтелу еնк".

Никто не сомневался, не впервые. Однако на этот раз получилось иначе – вечный враг нашупал момент, очень удобный для своих черных дел. Это и пандемия в разгаре, новая власть не в угоду "прежним", разоривших, обобравших нашу маленькую Армению, выкачивав из нее все возможное и невозможное, превратив все это в миллиарды и миллионы, ценности, роскошь, хоромы и развлечения.

Тем не менее, в победе никто не сомневался. "Ахтелу еնк" – уверенно говорили все – и на войне и в тылу. А враг был очень силен и вовсе не один...

Храбрые воины–армяне отаянно сражались, бились, отбивались, погибали. Они все герои! Слава всем живым, светлая память павшим! Печально, но и порадоваться есть чему. 9 ноября 2020 года война приостановлена. Кое–как приходим в себя. "Духов!" советуем друг другу.

Проходит порядочное время, где–то около месяца. Делаю обычные покупки к столу, в том числе лаваш в герметическом целлофановом пакете. Раскрыв пакет, уже нарезанный лаваш раскладываю в хлебнице и... Среди слоев лаваша обнаруживаю маленький клочок бумаги, вот такой:

ԴԱՎԵԼՈՒ ԵԼՔ

Чудо! Мои глаза увлажняются. Я сохраняю этот бесценный клочок, эту неисследованную веру.

Вот такие мы, армяне. "Ахтелу еնк!!!"

ԷԼՅՈՒՐԱ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ
ֆիլոլոգ, літературoved

ЭДУАРД БАГДАСАРЯН: С ПЕСНЕЙ ПО ЖИЗНИ

1 В зале Малого театра при Национальном центре эстетики состоялось большое событие – презентация книги воспоминаний Заслуженного артиста Арм.ССР, певца, которого по праву прозвали "патриархом русского романса" Эдуарда Сергеевича Багдасаряна "Не петь я не мог".

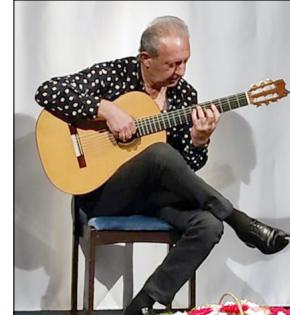
На презентации собрались деятели музыкальной культуры Армении разных поколений. Более старшим довелось работать с Эдуардом Багдасаряном, другие помнят его как прекрасного друга, третьим он запомнился как советчик, готовый своим профессиональным опытом помочь в становлении молодых коллег. Все же вместе присутствующие вспоминали именитого певца теплыми словами, указывая на его непревзойденный вклад в историю отечественной музыки.

Мероприятие вышло за рамки традиционного преподнесения книжной новинки, сопровождающегося стандартными апофеозными речами. Устроители вечера в лице дочерей Эдуарда Сергеевича выбрали живой формат, позво-ливший гостям окунуться в атмосферу прошлого и пройтись по живым следам ярких музыкальных событий, связанных с выступлениями Эдуарда Багдасаряна, услышать его неповторимый вокал, вникнуть в его мысли, которыми он делился в своих многочисленных интервью. Часть материалов, использованных для презентации–концерта – фотографии, видео– и аудиозаписи сохранились в семейном архиве, другую удалось раздобыть из официальных хранилищ, в том числе архива Государственного радио Армении. Это позволило перемежать текстовый рассказ о "короле романса", выстроенный по всем канонам классической драматургии старшей дочерью Эдуарда Сергеевича Маргаритой Багдасарян, с историческими фотоснимками его насыщенной творческой биографии, с видеокадрами и аудиозаписями его выступлений на разных этапах музыкальной карьеры. Полтора часа пролетели как один миг, информативно и эстетически насыщенный и заставивший публику стоя рукоплескать талантливой семье Багдасарян.

Книга состоит из 4 частей и 5 приложений. Каждая часть посвящена подробному и увлекательному описанию автобиографии – от ранних лет, когда юный Эдик подрабатывал автомехаником, до романтической истории первой любви к однокласснице Жене, от знакомства с музыкой и вокальным искусством до огромного пути, пройденного им с песней по всей жизни. На страницах мемуаров Эдуард Сергеевич увлеченно делится информацией о своем становлении как музыканта, учебе, переезде из Баку в Ереван и посвящении армянскому музыкальному искусству. Его встречи со звездными музыкантами, дирижерами, певцами эпохи проходят яркой нитью через всю его биографию. Где бы он не работал – в оперном театре, филармонии, эстрадном

Անահիտ Հօվսեսյան, Մարգարիտա Բագդասարյան, ...,
Զարա Բագդասարյան, Վիլլի Վայներ, Նարինե Զարիֆյան

Զասլյշչեննի արտիստ ՐԱ Ակօպ Ջաղացպանյան

ансамбле или выступал с сольными концертами в качестве исполнителя романса, везде он за короткий срок удостаивался признания ведущих специалистов сферы, обзаводился друзьями, еще больше раскрывал свое природное дарование при их профессиональной поддержке и шел вперед, к высотам музыкального Олимпа. Особое место удалено знакомству в Магадане с Вадимом Алексеевичем Козиным – знаменитым исполнителем романсов, который буквально заразил Эдуарда Багдасаряна этим жанром. Последняя часть книги содержит воспоминания друзей и коллег об Эдуарде Сергеевиче. Среди них Владилен Бальян, Мартын Вартазарян, Георгий Териков, Светлана Колосарян, Вилли Вайнер, Нарине Зарифян и другие.

В "Приложениях" читатель найдет избранные рецензии, опубликованные в разные годы по следам творческой деятельности Эдуарда Багдасаряна, список государственных наград и почетных грамот, которыми он награжден за заслуги, поздравления и благодарственные письма, багатейший исполняемый репертуар, собранный почти на 30 страницах и включающий многообразие жанров. В книгу вошел также компакт–диск с разножанровыми записями певца (эстрадные песни, армянская классика, арии из опер, старинные русские романсы).

Отдельную часть книги составила глава "Письма вос-

лед...". Это воспоминания членов семьи Эдуарда Багдасаряна о нем – младшей дочери Зары, внука Эммы, Аданы, Анны, написанные по просьбе Маргариты Багдасарян специально к данному изданию. Сборник мемуаров полон архивных и семейных фотографий, а форзацы оформлены афишами концертов Эдуарда Сергеевича. Начинается книга предисловием от дочери Маргариты.

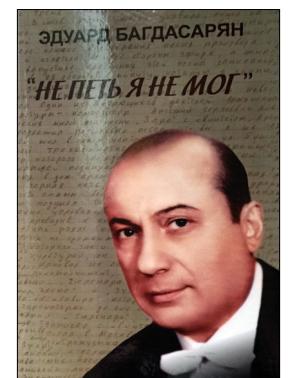
Презентация книги "Не петь я не мог" прошла в праздничной атмосфере. После музыкально–литературной части вечера своими воспоминаниями об Эдуарде Багдасаряне поделились коллеги и знатоки его творчества. По словам редактора книги Софы Азнаурян, мемуары "короля романса" сродни рассказам Чехова, и их по праву можно назвать продолжением русской классической литературы. Композитор Нарине Зарифян рассказала о роли Эдуарда Багдасаряна в своем творческом развитии, отметив, что именно благодаря ему у нее появилась любовь к вокальному творчеству, занявшему позже заметное место в ее композиторской деятельности. По мнению куратора культурного сектора ОО "Россия" Лилии Аристакесян, книга "Не петь я не мог" является не только семейным архивом и содержит воспоминания как самого Эдуарда Сергеевича, так и знавших его людей, но и представляет огромный пласт культурной жизни Армении и России.

"Одна из главных заслуг Эдуарда Багдасаряна в том, что он, будучи армянином, научил весь Советский Союз как петь русские романсы, – заметил музикoved, заслуженный деятель искусств РА, профессор Армен Будагян. – Он был достоянием не только армянской, но и всей советской культуры, поэтому я считаю, что книга должна в большом количестве экземпляров попасть в Россию и найти свое место в ведущих российских библиотеках".

Добавим, что фото–видеоколлаж вечера подготовил внук Эдуарда Багдасаряна Александр, с исполнением романса "Если она спрашивает..." выступил известный гитарист Заслуженный артист РА Акоп Джагацпанян.

Вечер в Малом театре состоялся благодаря поддержке председателя общества "Россия" Елены Акопян, главного режиссера, генерального директора НЦЭ Ваана Бадаляна и директора театра Нары Макарян.

МАГДАЛИНА ЗАТИКЯН
Журналист

Կայապավ Գրիգոր Հախինյանի ծննդյան 95-ամյակին նվիրված հուշ-նորեկո

1 2021 թ. սեպտեմբերի 15-ին, Կոմպոզիտորների Միության դահլիճում կայացավ հուշ-երեկո, նվիրված Հայաստանի ժողովրդական արտիստ, Կոմպոզիտոր Գրիգոր Հախինյանի ծննդյան 95-ամյակին:

Համերգին մասնակցում էին «Փոքրիկ քայլ» մրցույթ-փառատոնի հայրենիքը և Կոմիտասի անվ. պետական կոնսերվատորիայի ուսանողները և շրջանավարտները:

Համերգը բացվեց դաշնամուրային Տրիոյի կատարմամբ: Զարուհի Սկրոտչյանը (դաշնամուր), Կարինե Առաքելյանը (ջութակ), Սուսաննա Մուրադյանը (թավջութակ) խորը զգացմունքով ներկայացրեցին Տրիոյի հուզական հագեցվածությունը իր գուսակ և հակիրծ կառուցվածքի մեջ: Հաջորդը հնչեց «Խնտերմեցցո»-ն, որը կատարեցին Դ. Սարյանի անվ. դպրոցի սան, միջազգային և հանրապետական մրցույթների դափնեկիր Մելանյա Բեյբուրյանը (քանոն), կոնցերտմայստեր՝ Նունե Օհանյան:

Գրիգոր Հախինյանի կամերային ստեղծագործական մտահացումների շարքում առանձնահատուկ տեղ է զբաղեցնում նաև Սոնատը ջութակի և դաշնամուրի համար: Այդ «նոր դասականի» տեսդիմոցը վար արտահայտեցին Եվա Մարկոսյանը (ջութակ) և Վալերի Ալվազյանը (դաշնամուր):

Գրիգոր Հախինյանի ստեղծագործական մտահացումների դիապազոնը լայն է և բազմազան: Նրա գիտելիքները ժողովրդական նվազարանների մասին շատ խոր են և արտահայտվել են տարբեր բարձրորակ ստեղծագործություններում: Համերգին հնչեց քանոնի համար գրված Կոնցերտը, որը կատարեցին միջազգային և հանրապետական մրցույթների դափնեկիր Մարգարիտա Գասպարյանը, կոնցերտմայստեր՝ Ալյավինի Շովիաննիսյան:

Համերգի ավարտին հնչեց «Որսորդների պարը» շնորհաշտ շվիահար, միջազգային մրցույթների գրան-արդի մրցանակների դափնեկիր, Փարաքարի արվեստի դպրոցի սան Նարեկ Շիրինյանի կատարմամբ, կոնցերտմայստեր՝ Գոհար Ալեքսանյան:

Համերգին ներկա էին հայտնի կոմպոզիտորներ և երեկոն շարունակվեց նրանց հիշողություններով Գրիգոր Հախինյանի մասին: Ելույթ ունեցավ կոմպոզիտոր Արգաս Ուկանյանը նշելով. «Գրիգոր Հախինյանն առանձնանում է իր երաժշտական ազգային մտածողությամբ, որտեղ ամեն ինչ բնական է ու անկեղծ և գալիս է ժողովրդի ծննդաբանական խորունկ շերտերից: Նա խոշոր սիմֆոնիստ է, հայ արդի սիմֆոնիկ երաժշտության սյուներից մեկը»: Ելույթ ունեցավ նաև կոմպոզիտոր Սարտին Վարդապետյանը, նշելով Հախինյանի մանկավարժական գործունեությունը: Ընդգծվեց նաև Գրիգոր Հախինյանի բարի մարդ, լավ ընկեր, կատակասեր, ազնիվ անձնավորություն լինելը:

Երեկոյին ներկա էր նաև Գրիգոր Հախինյանի դուստրը՝ Գոհարը:

**ԳԱՅԱՍՏ ՀՈՎՃԱՍՏԻՎԱԾԱՆ
ԵՊԿ ԱՐԴՐՈՒԹՅՈՒՆ**

Արգաս Ուկանյան

Արամ Սարյան,
Գոհար Հախինյան (Գրիգոր Հախինյանի դուստրը),
Սարտին Վարդապետյան

Նարեկ Շիրինյան,
Կոնցերտմայստեր՝ Գոհար Ալեքսանյան

Մելանյա Բեյբուրյան,
Կոնցերտմայստեր՝ Նունե Օհանյան

Դաշնամուրային տրիո՝ Զարուհի Սկրոտչյան (դաշնամուր),
Կարինե Առաքելյան (ջութակ), Սուսաննա Մուրադյան (թավջութակ)

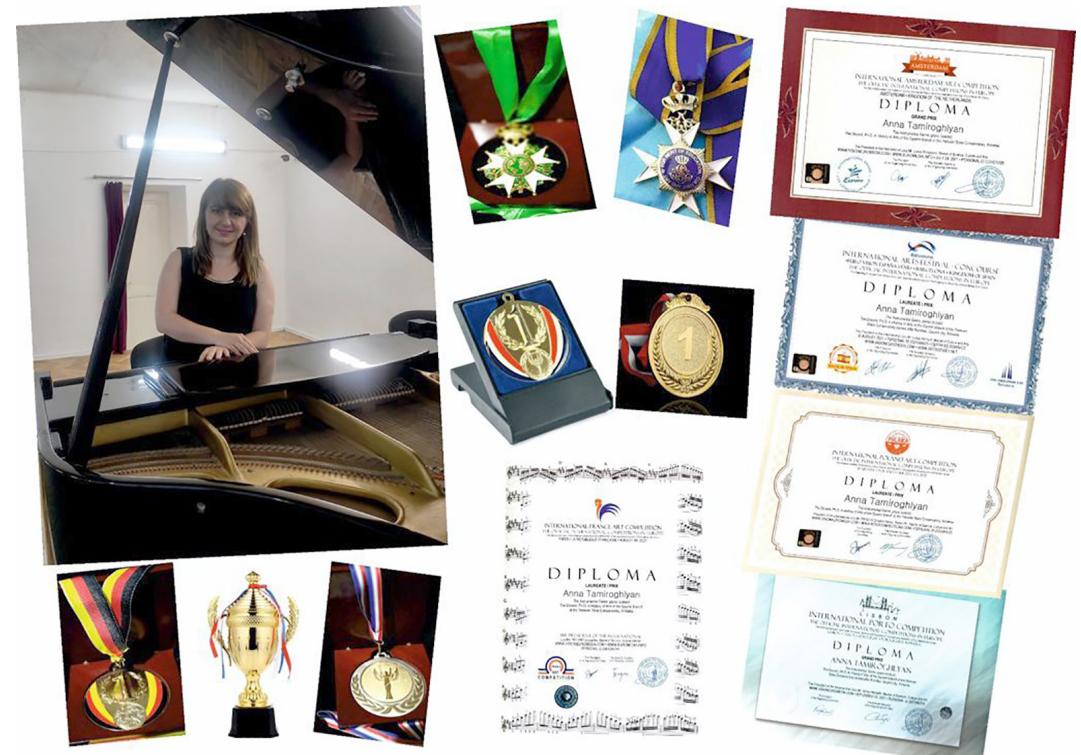
Արվեստի նվիրյալը

Դաշնակահարուիի՝ Աննա Մամիկոնի Թամիրոյլյանը, 2001-2005 թ. գերազանցությամբ ավարտել է Երևանի Կոմիտասի անվ. պետական կոնսերվատորիայի Գյումրիի մասնագյուղը (արվեստի վաստակավոր գործիչ, պրոֆեսոր՝ Ց. Միխարյանի դասարան), որտեղ էլ 2005 թ. աշխատում է կատարողական բաժնում մինչ օրս: Ավարտել է նաև՝ ԵՊԿ ասպիրանտուրա «Դաշնամուր» մասնագիտությամբ:

2016 թ., ՀՀ Բարձրագույն Որակավորման Հանձնաժողովի (ԲՊԿ) կողմից շնորհվել է՝ արվեստագիտության թեկնածուի գիտական աստիճան (Has been awarded the Degree of Doctor of Philosophy (PhD) in Arts արվեստագիտություն – 016 մասնագիտությամբ: Թեման՝ «Դաշնամուրը հայ կոմպոզիտուրների կամերայն-գործիքային ստեղծագործություններում (XX դարի II կես)», գիտական դեկան՝ Վերջին այս շարժիք՝ գիտական հոդվածը՝ «Կոնцепция отражения некоторых композиционных особенностей в контексте Сонаты для скрипки и фортепиано Арно Бабаджаняна» նվիրված Ա. Բարաջանյանի ծննդյան 100-ամյակին, տպագրվել է ՀՀ ԳԱԱ Արվեստագիտական Հանդես N 1 (5)-ում):

Այս ամենի հետ մնակետ, Աննա Թամիրոյլյանը մասնակցել է նաև՝ մի շարք Online անցկացվող եվրոպական միջազգային մրցույթների և արժանացել բարձրագույն և առաջնակարգ մրցանակների: Երկու «Գրան պրի» (Ամստերդամ (Սիդերլանդների Թագավորություն), Լիսարոն (Պորտուգալիա)), հասուն պարզեցեր՝ գավաք, շրանշաններ, մետալամետ՝ «Կորուրեան, մշակույթի և արվեստի բնագավառում հատուկ վաստակի համար», III կարգի մրցանակը՝ Նոր Օռլեսան, Լուիզիանա մահանգ (ԱՍՍ), երեք 1-ին կարգի մրցանակներ, դիպլոմներ (1-ին կարգի մեդալներով), հատուկ մրցանակներ, պարզեցներ (Փարիզ, Վարչակա, Բարսելոնա): Ի դեպք՝ բոլոր պարզեցները վավերացված են անվանական սերտիֆիկատներով:

Նշենք, որ Աննա Թամիրոյլյանը 30 գիտական, ուսումնամեթոդական աշխատանքի, ու-

սումնամեթոդական ծերնարկի հեղինակ է, ինչպես նաև՝ 16 համբաւետական և միջազգային մրցույթների դափնեկիր է: Կանաչ ճանապարհ թեզ՝ Աննա, արվեստի նվիրյալ:

**ՍՈՒՅԱ ՁՅԱՍՊԻՌԵԱՆ
ԿՈՄՊՈԶԻՏՈՐ**, Խմբագիր

